

SLÆDESPØRET

Nr. 48

December 2018

14. årgang

Knud Rasmussen Selskabet

Indholdsfortegnelse

Nye sko i stedet for kamikker	257
Mindeord: Uusaqqak Qujaukitsoq	259
Uusaqqaks kamp for jagten Canada og et brev til Kununnguag	261
Brev til Knud Rasmussen fra Morten P. Porsild	262
Mindeord om Hans-Pavia Rosing	266
Grønlandsarbejder Hans Jessens breve fra Østkysten 1958	267
Kunst i læ af polarcirklen Naja Abelsen	274

Vi har i 2018 mistet to forkæmpere for de arktiske urfolks livsmuligheder, nemlig Hans-Pavia Rosing og Uusaqqak Qujaukitsoq. Begge var de fra Grønland og begge var aktive i international urfolks politik. Det er naturligt for os, at vi mindes dem her i Slædesporet. Uusaqqak Qujaukitsoqs politiske arbejde viser endda tilbage til Knud Rasmussen og hans indsats for polareskimoernes fangst rettigheder. Vi starter i dette nummer en føljeton omkring Hans Jessens Grønlands breve hjem til familien og vi håber, I alle sammen vil følge med i de kommende slædespor. Redaktionen retter en tak til Hans Jessens søn Peter Jessen for at stille disse breve til vores rådighed. Danske arbejdere i 50'ernes Grønland er der ikke skrevet eller forsket meget i, selvom det er en vigtig del af grønlandshistorien og en ligeså vigtig begivenhed indenfor rigsfællesskabet.

Kilaasi

Forside Bea Petrussen

Bea siger: "Skulle lave en parafrase til billedkunst og fordi jeg savnede Grønland, så tænkte jeg på dette billede (højre) af Buuti Pedersen som hænger der hjemme. Frit efter Buuti malede jeg så sælerne (venstre)". Bea Petrussen bor i Nuuk, og er for tiden på efterskole i Danmark

De i artiklerne fremsatte synspunkter er forfatterens egne og dækker ikke nødvendigvis Knud Rasmussen Selskabets synspunkter.

Eftertryk af artikler kun med forfatterens tilladelse
Layout: Alu Petrussen
Oplag: 300 eks. ISSN 1603-9246

Nye sko i stedet for kamikker

Af David Kristoffersen, fra Nanortalik

Jeg er født den 7. marts 1946 på fåreholderstedet Papikatsuk syd for Nanortalik i Grønland. Min mor Henriette Elisassen er fra en lille bygd Itivdleq helt sydpå på Eggers Ø og min far Elisa Kristoffersen er fra bygden Frederiksdal.

I julen 1953 tager jeg med min far i robåd ind til Nanortalik. Han skal sælge nogle får eller lam til sygehuset. Lægerne og sygeplejerskerne lagde mærke til, at jeg haltede. Det havde jeg aldrig selv tænkt over, jeg var jo, som jeg var. Vi tog hjem igen til Papikatsuk og i februar 1954 kom vi tilbage til Nanortalik. Min nye lillebror Ananias var meget syg, og min forældre troede han skulle dø. Han kom på sygehuset og fik indsprøjtninger og lever endnu.

Men jeg blev sendt afsted til Danmark med min halten. Dengang var der hverken sygeplejerske eller forældre til at ledsage, så jeg måtte rejse på egen hånd. Først med Knud Rasmussens lille skonnert ”Søkongen” fra Nanortalik til Julianehåb og derfra med skibet ”Umanak” over Atlanten til Danmark. Jeg var den mindste passager om bord. Kaptajnen på skibet var meget glad for mig og tog mig op på skødet, når vi spiste i messen. Det varede dog kun til jeg kastede op ud over det hele. Så var det slut med at være kæledægge.

Der var meget stormvejr på Atlanten, og når alarmen lød, skulle vi alle løbe op fra skibet til redningsbådene. Heldigvis var der en flok soldater med ombord, og de hjalp med til at banke isen af skibet. Ellers var vi nok sunket på grund af overisning. Anden styrmanden faldt over bord i en af stormene, og ham så vi aldrig mere. Umanak lagde til ved Langelinje i København, og der var mange mennesker for at tage imod, da man havde hørt, at skibet havde været tæt på at forlise. Alle grønlanderne blev sat i biler og kørt til forskellige hospitaler og sanatorier. Jeg kom til Skt. Joseph Hospital i København, som var et katolsk hospital med kirke og nonner. Heldigvis tog nonnerne og

sygeplejerskerne godt imod mig, og jeg var deres lille kæledægge. Jeg kom jo i mit eget grønlandske tøj – anorak og kamikker – og det tog de altså fra mig og klædte mig i dansk tøj. De tog mig med rundt på hospitalet og i byen. Jeg lærte hurtigt at tale dansk, for ingen talte grønlandsk, og jeg havde ingen kontakt overhovedet med min familie. De vidste ikke, hvor jeg var, og jeg vidste heller ikke, hvordan det gik derhjemme. Jeg husker især søster Naburka og søster Emarita. Jeg var cirka otte måneder i alt på Skt. Josephs Hospital, og derfra kom jeg til Kysthospitalet Refsnæs ved Kalundborg.

På Refsnæs var der mange andre mest danske børn, og mange haltede ligesom mig. Den første vinter opdagede jeg, at fjorden var frosset. Jeg spurgte min danske ven Lars, som gik med krykker, om han ville med til Grønland. Det ville han selvfølgelig gerne, så vi aftalte at tage af sted efter morgenmaden. Vi gik over isen og på land og forsøgte at gå mod nord. Lars blev hurtigt træt, fordi han gik med krykker. Jeg holdt modet oppe hos ham ved at sige, at når vi kom forbi den næste pynt, så kunne vi se Grønland. Ud på aftenen blev vi fundet, kørt hjem og smidt i seng uden aftensmad, men med skældud. Man stikker ikke af fra Refsnæs. Der var en anden grønlandsk dreng på Refsnæs, Kaj Kleist, som også haltede, men han haltede på højre ben, hvor jeg haltede på venstre. Han gjorde siden stor karriere i sit arbejde for hjemmestyret.

Jeg var i alt mere end et år på Refsnæs stadig uden nogen som helst form for kontakt med min familie. Det føltes som om jeg havde været væk i mange år. Jeg fik også skoleundervisning, mens jeg var på Refsnæs, men jeg glemte efterhånden fuldstændig mit grønlandske sprog og kunne kun tale dansk. Endelig et forår sagde de til mig: David, du skal hjem til Grønland.

Denne gang var det ikke med Umanakskibet, men med fly fra Kastrop til Norge, videre til Glasgow i Skotland og derfra til Island og endelig til Narsarsuaq. Der var stadigvæk ikke nogen, der fulgte mig, men jeg fulgte bare efter nogle andre grønlandere. Min mor og far vidste stadigvæk ikke noget om mig, og de vidste heller ikke, at jeg var på vej hjem.

Om foråret tager folk i det sydligste Grønland på klapmydsjagt. Selvom mine forældre var færeholdere, var de også på klapmydsjagt om foråret ved det Nordlige Kitsigsut, nogle små skærgårdsøer langt ude for Nanortalik.

I Narsarsuaq blev jeg hentet af lægebåden. Vi var 2 dage undervejs til Nanortalik, da der var stori. Da jeg gik i land i Gammel Havn i Nanortalik kunne jeg ikke se nogen jeg kendte. Det var lavvandet, så man skulle kravle op af en jernstige på molen. Der stod mange og kiggede, men jeg kendte ikke nogen af dem. Jeg talte kun dansk og var klædt i dansk tøj – en stor tyk frakke ned til lårene, knickers og lange ternede strømper. Jeg havde mine fine danske lædersko på med en forhøjning på den venstre sko. Jeg havde også en fin lille rødbrun kuffert og i den lå blandt andet to par reservesko med forhøjelse på venstre sko. Drengene rundt omkring mig var klædt i anorak og pigerne havde kjoler og kamikker, og der stod jeg helt alene i mit danske tøj og kunne ikke engang tale med dem.

Endelig kom der en mand, der kunne kende mig. Det var Peter Abelsen, min fars søsters mand. Peter Abelsen kunne heldigvis en lille smule dansk, fordi han lavede kajak- og umiaqmodeller til danskerne. Jeg sov hjemme hos ham og faster den første nat, og de fortalte, at mine forældre var ude på fangstøerne, og næste dag kunne jeg sejle ud til øerne med lægebåden.

Da båden lagde til ved fangstøerne stimlede alle sammen ved stranden for at se, hvem der kom på besøg. Det var sjældent lægebåden

kom ud til fangstøerne. Blandt de mange kom der en lille dame, som viste sig at være min mor og efter hende flere børn, som var mine nye søskende og bagefter igen min far. Mor tog fat i mig og knugede mig ind til sig og ville ikke slippe mig. Jeg blev slæbt med hjem i fangsthytten og måtte i starten ikke forlade hytten, for min mor ville ikke miste mig igen. Den gang boede man i små jordhuler eller stenhytter på fangstøerne, og jeg kom jo fra Danmark og var vant til højt til loftet og dansk mad med sovs og kartofler og bøf og flæsketeg. Alle fra fangstpladsen løb efter mig og var meget interesserede i den mærkelige lille dreng i dansk tøj og med en kuffert. På fangstpladsen levede vi af kogt sælkød hver eneste dag.

Inde i hytten fik min mor omsider åbnet min kuffert og fandt de fine sko frem. Hun tog fat i min lillebror Arkaloraq Kristoffersen og hev hans kamikker af. Han skulle også prøve at have sådan nogle fine danske sko. Min mor tænkte ikke over det var specialsyede sko med forhøjelse, og så begyndte min lillebror også at halte.

David Kristoffersen

Foto: Jan Færk

Mindeord: Uusaqqak Qujaukitsoq

AF CHRISTIAN HARLANG

Christian Harlang, advokat for afdøde og 500 andre thulebeboere ved retssagerne for domstolene 1996 til 2003, skriver mindeord om tidligere landstingspolitiker Uusaqqak Qujaukitsoq, der er gået bort i en alder af 70.

Uusaqqak Qujaukitsoq, 70 år, der døde 2. august, blev med sine forældre og øvrige thulebefolkning i 1953, som følge af opførelsen af basen, tvunget bort fra deres boplads med omliggende rige jagt- og fangstområder af den danske stat. Transportmidlet til det af Grønlandsdepartementet anviste sted cirka 110 kilometer nærmere Nordpolen var hundeslæder, der skulle trækkes over et stykke af indlandsisen, op til Qaanaaq, som blev hans bopæl resten af livet.

Han kunne det hele: stolt familiefar, hjælpssom over for enhver, landsrådspolitiker og viderefører af den særlige fangerkultur med hyppige jagt- og fangstture, som var det oprindelige, bæredygtige eksistensgrundlag. Det var med ham som formand for Fangerrådet, etableret af Knud Rasmussen efter oprettelse af kolonisationen, at jeg i 1996 lærte ham at kende, fik ham som ven og klient i Thulesagen, der verserede ved Rigsfællesskabets domstole, Østre Landsret og Højesteret fra 1996 til 2003.

Thuleundersøgelseskommissionen havde i 1994 efter syv års arbejde konkluderet, at thulebefolkningen ikke var blevet tvangsflyttet. Uusaqqak og de øvrige overlevende fra 1953-slædeturen vidste, at statens historie var løgn og ønskede sandhed og retfærdighed. Han opsøgte mig i København, kort efter at statsminister Poul Nyrup Rasmussen under et besøg i Qaanaaq havde afslået at give en undskyldning, fordi han nu ikke så anden udvej end en retssag mod staten.

Andre advokater havde givet ham den be-

sked, at sagen var forældet. Undersøgelser viste, at både grundlov og internationale konventioner, blandt andet om oprindelige folks rettigheder, gav grundlag for et sagsanlæg. Med Uusaqqak i spidsen blev den gennemført ved første instans i Østre Landsret, som efter afhøringer af mange parter og vidner i august 1999 ved dom totalt underkendte statens version og fastslog, at Uusaqqak og de øvrige cirka 500 sagsøgere havde krav på erstatning, fordi der ifølge dommens præmisser forelå "...tvangsflytning ..." som var "... et indgreb i befolkningens rettigheder ..." Uusaqqaks og hele thulebefolkningens juridiske og moralske sejr over staten vakte opmærksomhed over hele jorden, fordi den angik princippet om retfærdighed til oprindelige folk.

Uusaqqak Qujaukitsoq

På vegne af Thulestammen modtog Uusaqqak herefter en af de sjældne statsundskyldninger fra Nyrup Rasmussen. Erstatningssummerne var uhyre lave, i gennemsnit kroner 17.000 per tvangsflyttet individ, og dette forsøgte vi at få opreguleret i Højesteret, som i 2003 fastholdt niveauet, og som heller ikke ville give jagt- og fangstområderne tilbage, selvom de er afgørende for at genetablere områdets eneste erhvervmæssige bæredygtighed i området.

Til sin død var retfærdighed herom stadig hans hjertesag, og de menneskeretlige FN-kontrolorganer i Geneve har i stadigt mere alvorligt omfang den nuværende Thule-situation under observation og stiller i disse år kritiske spørgsmål til regeringen om Højesterets konklusioner om arealerne og de små erstatningsbeløb.

Op til Uusaqqaks død er der kommet fornyet fokus på nødvendigheden af generhvervelse af områderne. Dette, domsmedholdet i 1999 og Statsministerens undskyldning, var ikke opnået uden Uusaqqaks ihærdighed

og dygtighed. Der lægges nu en sten på hans grav, men ikke på hans og thulebefolkningens bestræbelser på at genopnå det fratagne, adgangen til selve deres århundreder gamle territorium, benævnt Nordgrønlands spisekammer. Han vidste, at jagt- og fangstdyrene selv bestemmer, hvor de opholder sig i naturen, og i dens nærhed må thulebefolkningen bo, hvis den skal overleve. Dette har Uusaqqak som menig og overordentlig bemærkelsesværdig borger præsteret et afgørende bidrag til.

Æret være hans minde!

Læsning til natbordet

Christian Harlang, Aqqaluk Lyng og Karl Nielsen: "Retten til Thulelandet".

ISBN:87-90528-08-5.

Bogen tager udgangspunkt i thulebefolkningens ret til deres eget land og retten til de historiske jagt- og fangstområder, samt befolkningens krav på erstatning for fangstnedgang som følge af anlægget af Thule Air Base og tvangsflytningen i 1953

Uusaqqaks kamp for jagten i Canada og et brev til Kunuunnguaq

AF CLAUS ORESKOV

Jagttrettigheder og landegrænser

Oprindeligt benyttede beboerne i Avanersuaq eller Thule jagt og fangstmulighederne på begge sider af Nares Strædet, som skiller Grønland og Ellesmere Island på den Canadiske side. På den canadiske side boede der ingen mennesker og Thule fangerne betragtede disse egne som deres retmæssige jagt og fangst territorier. Engang omkring 1920 erfarede den canadiske regering, at Thule fangerne regelmæssigt tog på fangst på canadisk grund. Det opskræmte canadierne og de sendte en klage til den danske regering som sendte den videre til Knud Rasmussen. Samtidig gjorde de det klart, at de ikke tolererede, at Thule fangerne jagede på canadisk område. Knud Rasmussen svarede dem, at de pågældende områder på Ellesmere Island var no mans land efter internationale juridiske begreber. Det fik Canada op i det røde hjørne og de forstod, at de måtte markere deres suverænitet. For at gøre dette oprettede man flere poster/ lejrsteder for det canadiske beredne politi RCMP på Ellesmere Island. Heroppe red de dog ikke på heste men benyttede hundeslæder. På den måde var deres suverænitets krav ikke blot en passiv bekendtgørelse men en administrativ aktivitet.

I 1934-35 tvangsforflyttede den canadiske regering flere inuitfamilier op nordpå for yderligere at kunne hævde territoriel overhøjhed.

Suverænitetsspørgsmålet endnu engang

USA overraskede i januar 1953 Canada med en færdig plan for et fælles forsvarsanlæg tværs over Canada. Med øjeblikkelig virk-

ning ønskede USA at oprette flere test baser i det canadiske arktiske område. I marts 1951 havde USA anlagt Thule basen og var således allerede massivt tilstede i det østlige Arktis. Den kolde krig havde gjort Arktis til et strategisk geopolitisk område.

Samtidig med at Canada samtykkede i planerne om et fælles forsvars anlæg, var den canadiske regering bekymret for at miste suveræniteten over de arktiske landområder til USA. Flere inuitfamilier fra sydligere områder blev tvangsforflyttet til de nordlige egne af Arktis, således at Canada på denne måde kunne hævde, at landet var beboet.

Om tvangsforflytterne af de canadiske inuit kan man bl.a. læse i: Alan R. Markus "Out in the Cold". IWGIA Document 71 og Frank James Tester & Peter Kulchyski "Tammarniit Inuit Relocation in the Eastern Arctic. UBC Press, Vancouver.

Porsilds brev til Knud Rasmussen

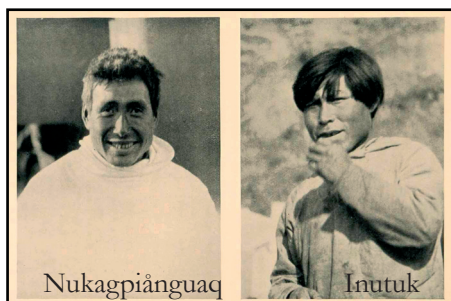
For nylig så jeg ved et tilfælde et brev fra Morten Porsild til Knud Rasmussen. Af dette brev fremgår det, at Canada i vid udstrækning benyttede Thule fangerne som hundeslæde førere og jægere på Ellesmere Island. Endvidere fremgår det af brevet, at handelsfirmaet HBC (Hudson Bay company) meget gerne så, at Thule fangerne genoptog jagten på pelsdyr på den canadiske side, hvis de vel og mærke afsatte deres pelsvare til HBC.

Thule fangeren Nukagpianguaq var overordentlig populær blandt RCMP og han fik opkaldt flere geografiske steder efter sig f.eks.: Nookap Island, Mount Nukap og Nukap Glacier. Om denne spændende person se endvidere: tidsskriftet Grønland

Gilberg, Rolf. 1995. Nr. 1.” Nukagpiānguaq og Det Kongelige Canadiske Ridende Politi (RCMP)”.

Uusaqqak Qujaukitsoq kæmper for fangernes rettigheder

Tiden gik og efterhånden gik avanersu-armiut fangstrettigheder i glemmebogen både i Canada og Grønland. Imidlertid længtes dette folk, der boede langt mod nord efter at kunne bruge deres gamle jagtmarker. Derfor tog Uusaqqak Qujaukitsoq spørgsmålet op på ICC (Inuit Circumpolar Conference) konferencen 1989 i Sisimiut. ICC rejste sagen men problemet er aldrig blevet løst.

Fanger fra Thule der i mange år arbejdede for RCMP

Brev til Knud Rasmussen fra Morten P. Porsild 18 september 1932

Kære Knud Rasmussen

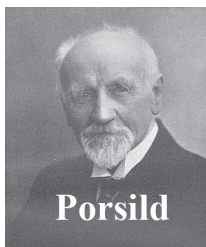
Jeg har vistnok allerede sagt tak for ”Polarforsknings Saga”, men da havde jeg end ikke nået at kigge i den. Nu har jeg, ikke læst den – det når jeg først til vinter, men dog studeret hele bogens anlæg, plan og omfang og føler trang til at sige tak en gang til. Ligeledes hjertelig tak for kobbereskimoerne, der kom senere, også den glæder jeg mig til at læse.

Mit egentlige ærinde er at referere en samtale, jeg havde med nogle af de ledende om bord i det canadiske skib ”Ungava”, der kom her ind på vejen hjemefter. Commander d.v.s. regeringens repræsentant var major M’Keand, som jeg kendte godt fra mit ophold i Ottawa i 1930. Han klagede stærkt over, at man havde nedlagt North West Territorial Office og afskediget Finnie, Mckenzie og mange andre og kun beholdt ham og givet ham meget mere

end han kunne overkomme. Skipper var en jovial, knapt halvtredsårig mand, der i de sidste 5 år ikke havde set søen, men fra et kontor i Edmonton ledet hele trafikken ud ad Mackenzie floden. Politichef var en 55 årig officer, højere end en Inspector, kaldes vistnok captain. Dernæst var der en mand, som betegnedes som den øverste chef for alle Hudson Bay Co.’ transaktioner i den atlantiske-arktiske del af Canada, en høj, slank mand, næppe 50 år, skarpt, glatbarberet ansigt, rigelig hårvækst, men håret påfaldende hvidt, som om det var affarvet ved kunstige midler. Navnene på disse herrer hørte jeg selvfølgelig, men så dem ikke skrevne, opfattede dem kun dårligt og husker dem ikke, desværre.

De skulle jo bl.a. nedlægge Bache Peninsula Stationen, samt i det mindste en til, Dundas Harbour (ved Lancaster Sd) eller Craig Hb. (Jones Sd.) eller muligt begge. Men de havde heller ikke i

år kunnet komme ind til Bache P. Isen lå tæt og sammenfrosset 30 miles ud, de havde skudt, blusset og kaldt i radio uden at få forbindelse og havde så landet forsyningen et andet sted, ligesom man har gjort i alle de sidste år. Nu var det af største vigtighed for dem, om de på en eller anden måde

kunne få en ordre op til besætning ved BP om at nedlægge stationen og ikke slæbe forsyningen derop, men støttet til den begive sig ned til Craig Hd. eller Ponds Bay, samt få Cap York eskimorerne hjem, som regeringen havde påtaget sig. Alt dette havde de tænkt at forhandle med the governor (Rosendahl) om, eventuelt med the "vicegovernor" (Schultz). Rosendahl var ikke hjemme, Schultz var samtidig med mig om bord til frokost, men talte ikke godt engelsk, og gik straks i land, fordi hans egne var kommet samtidig.

Ungava havde haft Hans Brun med her ned fra Thule og han havde forsøgt at forklare dem, at dette ikke skulle forhandles med Rosendahl, men med dig. Det kunne de ikke forstå, og ønskede derfor, at jeg skulle give dem lidt indblik i hvordan landet lå. Da jeg så havde gjort det og sagt, at du var den eneste, der kunne sende en ekspedition op til B.P. med ordren og samtidig hente eskimorerne hjem, og at du lå med radio på "Stauning" indenfor rækkevidde, gik politichefen straks ud på radiostationen for at få en samtale med dig. Resultatet kender jeg ikke, var gået inden han kom tilbage. Jeg havde bl.a. også anført, at du

havde politimyddigheden i Thuledistriktet med ret til at overdrage den til dine folk, når du ikke selv var til stede, og at du p.t. havde den samme myndighed i Sydøstgrønland.

Efter, at politichefen var gået, sagde Ms Keand, at handelschefen ville være meget taknemmelig for at høre lidt om vort handels og administrations system i Grønland, havde hørt, at det var forskelligt fra H.B. Co systemet, men vidste ikke rigtig hvor meget. Jeg holdt så et lille foredrag på en god halv time om dette, indtil han afbrød: Ja, det er jo meget forskelligt fra vort system. Kender de noget til H.B. Co'handel?

Ja, jeg kender, hvad man kan lære derom i de værker kompagniet selv foranlediger skrevne, og så hvad mine sønner, der for tiden er i regeringens tjeneste i Mackenzie Distriktet, har kunne iagttage derom.

Ja så vil jeg ikke sige noget om det. (Men derefter kom det, manden i virkeligheden havde på hjertet, og som det andet hidtil blot havde været indledning eller påskud til). Ellesmereland og de andre nordlige egne er jo ganske vildt rige, og det er jo en skam, at der ingen folk er deroppe til at fange disse pelsdyr. Kunne man ikke få Cap Yorkerne til det.

Nej, det kan man jo ikke, for I har jo lukket af for dem. Ellesmereland hørte med til deres jagtdistrikter, måske 1000 år før begreberne H.B. Co. og Canada eksisterede.

Nu brød M'Keand ind: Ja det er kun illegal hunting, vi har ville hindre, handelschefen mener, om man ikke kunde gøre deres hunting legal.

Det forstår jeg ikke. I canadiske offi-

cielle publikationer står der flere steder, at politistationernes opgave skal være at hindre "foreign eskimo" i at gå der over, og det hele har jo fået et uhjælpe ligt komisk skær over sig, siden jeres politistation ikke kan sikre sig uden at have måtte ty til Knud Rasmussen og den danske regering for at få en støtte for dem i selve disse "foreign eskimos", som de skal hindre.

M'K.: ja det er ikke godt.

Ch.: Jeg vil hævde, at Ponds Bay eskimoerne har improved very much, siden vi overtog virksomheden deroppe.

Utvivlsomt, men dog ikke så meget, at de kunde bruges til erstatning for Cap Yorkerne.

Jeg må jo indrømme at de er bedre da alle siger det. Men for at komme til det konkrete. Jeg erfarer, at I

giver 5 dollars for et røveskind, vi giver 10 dollars. De skind, disse folk har samlet under deres ophold derovre vil jo ganske selvfølgelig blive afhændet til os. Men jeg mener, også i fremtiden vil de jo sikkert gerne komme over til vore stationer med deres skind, den dobbelte pris vil dog en eskimohjerne også nok kunne forstå.

Det er jeg ikke så sikker på. Indhand-

ling er jo kun den ene side af handlen, udhandling den anden. Mon der ikke skulde være lidt forskel i prisen på de vare i sælger...

Ch. Afbryder: Ja, så må vi konkurrere. Mr Rasmussen is but a private trader.

Jo, det er netop det han er.

Hvordan det, i de system de skildrede, før var der jo ingen private traders i Grønland.

Da Peary var færdig med polen og da skotterne havde tømt deres fangstfelt for hvaler, var Cap Yorkerne blevet så vante til hvis mands våben og materialer, at det kunde blive katastrofalt for dem at undvære dem.

De kunne naturligvis være flyttet ned til de danske kolonier, men det er jo netop mere ideelt at beholde "Nordpolens Naboer" eller the "Arctic Highlanders" der oppe.

Knud Rasmussen

søgte forgæves at få den danske regering til at oprette en handelsstation der, men den vilde ikke, for da var landet No man's land og man vilde ikke udfordre Storbritannien og USA ved at okkupere landet og lægge monopolhandel derop. Så rejste Knud Rasmussen de nødvendige midler oprettede sin handelsstation på egen risiko og har drevet den siden, næppe som en guldgrube. Det kan det jo ikke blive at

Knud i gamle Thule med Arnajark

skaffe artikler så langt frem for overskudet af en lille stammes jagtudbytte. Tænk blot på tiden under verdenskrigen! Efter den har først USA senere Storbritannien anerkendt Danmarks højhed til hele Grønland, altså også Cap Yourk distriktet, men dermed kan staten jo ikke uden videre indrage Knud Rasmussens handel. Før eller senere må den vel overtage den ved en afløsningssum. Men vi erkender jo overalt i Danmark, at Knud Rasmussen ved den gang at oprette sin station at have reddet befolkningen for det store land, der nu hedder Thule Distrikt, samt skaffet Danmark det moralske grundlag for at kræve højhed over det, samt endelig, at han derved kom tyske okkuperingsplaner i vejen. Derfor er Knud Rasmussen – alt andet ufortalt – mere end en private trader. Den gang I oprettede jeres nordligste stationer, med direkte front mod Grønland, og meddelte, at dermed var der lukket for Cap Yorkernes adgang til deres urgamle jagtområder, da bekendtgjorde Knud Rasmussen dette for sine folk, vist nok uden protest. Der var jo den gang intet ”Folkenes Forbund”, hvor et sådant spørgsmål kunne været forlagt. Men i alt fald ingen Cap Yorker har nogensinde overtrådt forbuddet.

De mener altså at Knud Rasmussen eller Danmark ikke vilde tåle, at Cap Yorkerne gik over på Ellesmereland eller solgte deres skind til os, når vi betaler den dobbelte pris.

Nej, naturligvis kan Knud Rasmussen ikke skaffe europæiske varer til rimelige priser op til Thule Distriktet, når de varer, der skulde betale dem, går et andet sted hen. Han har jo ingen magtmidler som politistationer eller sligt til at hindre

det, men jeg tvivler ikke om, at i dette vil hele Danmark, også regeringen back him. Og kan en moralsk støtte, en opinion ikke klare det, vil jo følgen blot blive, at overdragelsen til staten fremskyndes, og så bliver der dansk statsmonopol, anerkendt af Storbritannien. Nu sagde M’K.: Vi har siden vi oprettede disse stationer heroppe, haft det mest udmærkede forhold til Danmark, så vel til regeringen som til Dr. Rasmussen. Vor regering er i allerhøjeste grad opsat på at bevare dette forhold og jeg tror de må opgive denne tanke.

Jeg har refereret denne samtale for direktør Daugaard Jensen, medens Rosendahl hørte derpå. Til opgaven at skaffe ordren ud til B.P. og hente Cap Yorkerne hjem sagde han straks: Det kan vi jo ikke gøre, det kan kun Knud Rasmussen. Til det sidste sagde han intet, men spurgte, om han måtte referere det for dig. Det har han jo nok gjort, men da jeg ikke er sikker på, i hvilket omfang eller i hvilken ånd referatet vil blive, har jeg villet give dig et selv. Jeg beklager, at jeg ikke kunne nå at gøre det, mens Disko lå i Egedesminde, hvor jeg var taget over med mine sommergæster, Mag. Grøntved og Harmsen, for at tale med direktøren om nogle andre sager. Man havde gennem Rosendahl tilbudt min svigersøn noget kontorarbejde på radiostationen og på daugaardsk facon ganske løseligt viftet med nogle løse udsigter om en gang i ubestemmelig fremtid at kunne blive radiotelegrafist, men ikke givet et eneste bindende tilsagn om sådant eller blot om fast ansættelse, og så fandt jeg lønnen for lurvet.

Vi havde gode breve fra Thorbjørn og

Erling. De har i sommer bygget en ny camp, bedre skikket til vinterophold end Kittigazuit, og ifølge M'Keand er regeringen yderst tilfreds med dem. De har fået borgerret. Og så har de i tilgift til den dejlige plads med ypperlig vintergræsning og ubegrænset træværk, som der kan bygges huse af (blokhuse) haft det store held at finde en udmærket og rig kulforekomst, der sikkert kan forsyne hele distriktet, så der ikke, som nu, behøver at føres kul ud med floddamperne – H. B. ' fragtpriser! Til de forskellige politi- og mission stationer. Det er jo ganske morsomt.

Knud Rasmussen

Mindeord om Hans-Pavia Rosing 1948 - 2018

AF CLAUS ORESKOV

Sådan husker jeg bedst Hans-Pavia Rosing i arbejdstøjet. Her på en konference om hvalfangst i landstingssalen på Christiansborg. Til venstre Hans Pavia Rosing mf. for Siumut, Michael Gylling formand Greenpeace dk, Lone Dybkjær miljøminister RV, og Jørgen Brøchner Jørgensen direktør i IWGIA

Ved tidligere folketingsmedlem for Siumut og præsident for Inuit Circumpolar Conference Hans- Pavia Rosings død vil jeg som mindeord fremhæve en af stjernestunderne i hans politiske virke i folketinget.

Som en del af arbejdet med FN's internationale årti for verdens urfolk indledte en lang række NGO'er og græsrodder et samarbejde med MF Hans Pavia Rosing. Det handlede om en opgradering af og ny stra-

tegi for dansk urfolks politik. Hans-Pavia var mellemmanden mellem græsrodderne og Christiansborg. Gennem flere år holdtes der jævnlige fællesmøder og efterhånden udkrystalliseredes de mest presserende emner for verdens urfolk. Hans-Pavia arbejdede indenfor murene på Christiansborg med forberedelserne til en forespørgselsdebat i folketinget om Danmarks strategi for verdens urfolk. Gennem dette arbejde lykkedes det for Hans-Pavia at få et enigt folketing til at bakke op om en ny og bedre dansk strategi for de oprindelige folk. Torsdag den 4. maj 2000 afholdt man omtalte forespørgsel i folketinget og dagen før var der et stort arrangement for NGO'erne i den gamle landstingssal med deltagelse fra bl.a. de russiske arktiske folk. Den forespørgsel man vedtog, var ikke kun omkring opdatering af dansk urfolks politik, men også muligheden for at afsætte midler til støtte for samarbejdet med Ruslands arktiske folkeslag. Det blev startskuddet til Dan-

marks involvering og samarbejde med de russiske polarfolk gennem mange år fremover med stort udbytte for alle parter. Det var en meget spændende folketingsdebat som på et tidspunkt kom til at handle om hvem urfolkene er. Hertil sagde Hans-Pavia bl.a. "Hvem de oprindelige folk er? Det ved vi jo godt. Det er jo de første mennesker. Det er dem, der er blevet koloniseret. Det er dem, der er blevet marginaliseret, og det er dem, der virkelig har det hårdt på mange områder, sundhedsmæssigt, økonomisk, socialt". For Hans -Pavia Rosing var dette forløb en storpolitisk triumf. I selve den fælles folketingsbeslutning lå jo en anerkendelse af hans indsats. Og vi andre græsrodderne og NGO'erne vi brugte ham mange gange i stort og småt. Jeg kender ingen anden folketingspolitiker der havde et så omfangsrigt og vedvarende samarbejde med civilsamfundet som Hans-Pavia Rosing. Ære være hans minde.

Grønlandsarbejder Hans Jessens breve fra Østkysten 1958

Et par indledende bemærkninger v. Peter Jessen, 2018

Sidst i 1950'erne begyndte en omvæltende forandring af Grønland. Der blev opbygget en tidssvarende infrastruktur og institutioner, som lignede dem, man havde i Danmark. I byer og bygder blev der anlagt veje og havnekajer, bygget elværker, skoler, sygehuse foruden huse og etageejendomme. Grønlands befolkning skulle nu have adgang til alt det, man forbandt med en moderne velfærdsstat. Selv om hensigterne var gode, var der en tale om en kolbøtte for de traditionelle grønlandske samfund, og en proces, der blev styret fra Danmark og

udført af danske byggeforetagender, mens grønlanderne i vidt omfang så til fra side-linjen. Og det var vel at mærke ikke kun i Grønland, de nye vinde blæste. Også i det øvrige arktiske område skete noget tilsvarende. Det mest markante var nok koncentrationen af befolkningen i byer, hvor der var – ifølge tanken bar reformerne – grundlag for en bedre service.

Det var danske håndværkere, der havde fat i værktøjet og sad i maskinernes førerhus. Men de danske Grønlandsarbejdere var for det meste navnløse og blev hurtigt glemt, hvis ikke ligefrem forkætrede. Et par bøger er det blevet til. Først kom Jørgen Liljen-

søes ”Barakkerne” (1977) og i 1989 udgav Thomas Jørgensen bogen ”Udsendt” om sit arbejdsophold i Grønland 1960.

Grønlandsarbejderne kom typisk fra land-områderne. De var typisk tømrere, murere, ufaglærte jord- og betonarbejdere og maskinførere.

Mange meldte sig hos GTO på grund af ”skatteklemmen”. Man betalte indkomstskat efter indtægten ret før, og hvis vintrene var kolde, gik byggeriet i landområderne i stå. De penge, der skulle betale forrige års skat, gik til husleje og mad. En sommer i Grønland blev en udvej. Her kunne man på nogle måneder tjene gode penge og lægge noget til side. Ikke fordi lønnen som sådan var høj, men polarsommeren muliggjorde lange arbejdsdage.

Min far, murer Hans Jessen (1917-2013) var en af de navnløse. Han var tvunget af omstændighederne, men var også drevet af en stor nysgerrighed og udlængsel. Hans første ophold, i Angmagssalik/Tasiilaq, i 1958 blev den første af i alt fire ophold i Grønland og starten på en livslang kærlighed til landet og dets befolkning og kultur. Det afspejles i brevene hjem til familien i Billund, som ved et tilfælde stadig findes nu, 60 år senere. Jeg var ellers sikker på, at brevene for længst var tabt, men efter min fars død dukkede de op blandt hengemte papirer.

Breve fra 1958 gengives her ord- og bogstavret. De giver et umiddelbart billede af hans oplevelser, iagttagelser og bekymringer for familien derhjemme, som bestod af kone og tre børn.

I 1995, 37 år efter opholdet, skrev han en sammenhængende beretning om den sommer. Selv om det var efter hukommelsen, er beretningen fuld af detaljer og stemmer fint overens med brevene. Far var en god

brevskriver. Især fordi han var en eminent iagttager. Desuden var han en ivrig fotograf. Hans drivkraft var nysgerrighed og en ægte og åben interesse for mødet med andre mennesker. Han faldt pladask for grønlanderne og deres land, en kærlighed, der varede livet ud.

Bemærk: Nogle få meget private bemærkninger er udeladt i denne version. Fodnoter er tilføjet af mig.

Af Hans Jessen (1917-2014) (tekst og foto)

Grønlands østkyst - Angmagssalik Østgrønland 1958

[nedskrevet 1995]

”I foråret 1958 besluttede jeg at rejse til Grønland. Grunden var at jeg var kommen bagud med min skat. Jeg kunne ikke rigtig se nogen udvej til at få det betalt uden at skulle tjene noget ekstra. Børnene var jo ved at være voksne, så Mor var ikke alene. Vi havde dengang en iskiosk ude ved vejen, den hjalp børnene med at passe. Den gav nu ikke meget i overskud, men der var jo altid nogen at snakke med, så de kedede sig ikke medens jeg var væk.

”Jeg fik arbejde ved G.T.O. - Grønlands tekniske organisation. Jeg kom først afsted en af de første dage i juli, på grund af isforholdene. Dengang var der ikke nogen flyveplads i nærheden af Angmagssalik, hvor jeg skulle arbejde. Vi fløj fra Kastrup med Islandairs gamle fly ”Lurfaxi”, en fire-motors Douglas, en ombygget såkaldt flyvende fæstning, som under krigen var nødlandet

på Island, og som Islænderne havde købt

af Amerikanerne for en slik.

[Brev]

[De første breve er fra opholdet i København. Dengang var det en stor og sjælden oplevelse for de fleste provinsboer, som fik lejlighed til at hilse på familie her.]

København lørdag kl. 13 (5. juli 1958)

Kære Alle!

Lige et par Ord. Jeg ankom til Knuds¹ Kl. 22.00. Per var henrykt. Jeg skal hilse fra dem alle. Jeg er sammen med Emil² nu. Jeg tager ud til Søster og Ejnar³ nu. Jeg har alle mine Papirer i orden nu, undtagen Billetten. Den henter jeg på mandag. Jeg sender dig 200,00 kr nu, der kommer 800,00 kr hver den første. Imorgen går jeg på tøjhuset og hvis jeg kan nå det ud til Jens og Anna⁴. Vi tales ved mel. 16 og 16.30.

Kærlig hilsen

Far

– 0 –

[Kastrup d. 7. 7. 1958]

Kære Alle

Lige et par ord. Jeg befinder mig nu i Lufthavnen. Kl. er 1.00. Afgangstiden er udsat igen til 1.30 men så er det også alvor. Tågen er lettet over Island.

Nå men der var ikke mere. Jeg skriver så snart der er mulighed igen. Jeg har tegnet postabonnement. Her er nogle vejledninger jeg fik.

Kærlig hilsen til jer alle

Far

– 0 –

1 Knud Stadel Nielsen og Grethe, Hans' svoger og svigerinde

2 Emil G. Jessen, f. 1927 d. 2001. Hans' yngste helbroder, der levede som bohème i København

3' Søster' havde været feriebarndom i Billund og havde opretholdt kontakten til Hans' familie

4 Ældre ægtepar fra Lindeballe ved Billund, som på deres gamle dage flyttede til Amager (hvor deres søn boede)

[beretning 1995]

”Vi mellemlandede i Reykjavik, og da vi ikke kunne komme videre på grund af dårligt vejr, blev vi transporteret ud til Keflavik, en amerikansk base, ca. 30 km. fra Reykjavik. Der boede vi i 3 dage, indtil vejret havde bedret sig på Grønlands østkyst. På Keflavik boede vi ellers fint, men vi kedede os bravt. Vi måtte ikke fotografere, og vi måtte ikke bevæge os langt fra den bygning, hvor vi boede. Vi måtte dog gå i biografen, men det var der ikke meget ved, da filmene ikke var teksted. Maden vi fik var god nok, der var bare for lidt af den. Vi fik en tallerken stukket ud ved en luge, med et stykke kød og lidt grønsager. Det var kun til at drille maven med, ikke noget med at få en portion mere, men vi overlevede da.”

[Breve]

Reykjavik Tirsdag den 8. 7.

Kære Alle.

Så nu har jeg tid til at skrive et lille Brev til jer. Vi er på Island nu. Vi landede kl. 10 dansk Tid på Flyvepladsen i Reykjavik og så blev vi kørt i Busser 70 km ud til den Amerikanske Lufthavn Keflavik og her går vi nu og venter på bedre vejr. Det regner lidt engang imellem og det er diset. Det tog 9½ Time at flyve her til Island. Vi støj i 5000 m højde. Vi blev lidt øre i hovedet alle sammen da vi gik ned, man kunne ikke høre hvad man selv sagde, men det er ovre nu. Her er ellers noget at se, kan i tro. Keflavik er en magtig historie, her er mange tusinde amerikanske Soldater og mange Islandske arbejdere. Vi er indkvarteret her på en Kaserne, der er Etagesenge. Vi får amerikansk mad, vi spiser i Officersmessen. Alt er tip-top.

Jeg har lige været med en anden en i Biograf, der bliver spillet amerikanske Film hele dagen. Her lige uden for Vinduet er der nogle store Buldosere ved at grave en Kanal. De laver et værre spita-ke. Jeg tror Keflavik er lige så stor som Vejle: store Hangarer og Bunkere og store Beboelsesblokke

i hundredevis. Det er meget vidtstrakt. Det er en mærkelig egn. Jordbunden er storknet lava, der er dog græs ind imellem.

Nu skal du ikke forbavse dig over de mange Kroner, der er på i Frimærker; man får 4 Islandske for én dansk. Hvis jeg kan komme afsted med det sender jeg min Fagforeningsbog i morgen, jeg glemte at sende den i Kbh. Det var dumt. Hvis du ser Henry⁵, så få ham til at sige til Marius Pedersen⁶ at han for alt i Verden ikke må slette mig, den kommer.

Vi var 70 mand i Maskinen foruden Besætningen, der var på 4 Mand og 2 Stewardesser, det var en chartret Islandske Maskine, en DC 6. Nu bliver det forhåbentlig Flyvevej i morgen, så vi kan få det sidste stræk; men en trøst er det jo da, at vi får vores dagløn.

Nu håber jeg jo at du kan få det til at løbe rundt, du må jo se at få udsættelse til den 1ste med Gas-komfuret og Symaskinen eller simpelthen få det lavet om.

Vi kommer vist hjem allerede først i Oktober måned. Jeg er ellers glad for min nye Trøje, den går jeg rigtig og vigter mig i.

Nå jeg slutter. Hav det rigtig godt alle sammen. Jeg håber i er søde Børn!

Kærlig hilsen til jer alle

fra Far

— 0 —

5 Hans Jessens svoger Henry Nielsen

6 Kasserer(?) i arbejdsmændenes fagforening, Billund

Ikkatteq forlad Amerikansk base

Angmagssalik 9. 7. 1958

Kære Alle

Ja, nu er jeg altså vel ankommen hertil. Vi fløj fra Keflavik i aftes Kl. 10 og ankom til Ikkateq⁷ kl. 0.30. Derfra sejlede vi om til Angmagssalik gennem Isen, det tog til kl. var 6.30 om Morgen. Her er en storslået natur, men det er umuligt at forklare. Mit Tøj er ikke kommet endnu, men jeg venter at det kommer i dag, der ligger 2 Både ude i Isen og de kommer sikkert ind i dag.

Jeg er ikke blevet sat i Arbejde endnu, det er muligt at jeg bliver sendt ud til et udsted, det har der været talt om i dag. Jeg har gået og kigget lidt på Byen i formiddag, det er meget interessant. I skulle lige se de små Unger der går og tuller rundt, jeg har aldrig [set] så søde Unger. Jeg tror jeg køber en og tager med hjem.

Da vi sejlede herom imorges, sejlede vi nord om Angmagssalik Ø, så kan du — I se på kortet. Vi sejlede mellem store Isflager hele vejen. Her er lyst hele Natten, men alting får alligevel et andet skær. Isbjergene der svømmer i Vandet bliver helt blå, der ligger tågekapper på Bjergtinderne, og alt er fuldstændig Blikstille, det er meget storslået.

Hovedgaden her i Byen er næsten lige så stejl som et Hustag. Den farer de opad med nogle små Lastbiler, læsset med alskens Varer.

Jeg sender her min Bog⁸, vil du så ordne den. Jeg håber I har det godt alle sammen. Du kan godt sende et Luftpostbrev til mig, der kommer Maskine hertil et par gange endnu i Løbet af Sommeren. Både kommer der flere af. Nå, jeg slutter, jeg skal ned at spise til middag i Kantinen. Der er to danske Damer der laver mad til os, det lader til at være meget godt.

Kærlig hilsen til jer alle

Far

— 0 —

7 Ikkatteq, forladt amerikansk luftbase "Blue East Two", hvor man hentede efterladte byggematerialer og andet. Islandske fly benyttede landingsbanen
8 fagforeningsbog

Ang. 14. 7. 1958

Kære Alle

Ja nu må jeg jo benytte lejligheden, der er lige kommen meddelelse om at der går fly fra Ikateq i morgen med Breve. Jeg har jo ikke hørt fra [jer] endnu, men måske det kommer med samme maskine. Det var rart at høre lidt om hvordan det går derhjemme. Her går det meget godt.

Vi arbejder fra 6.00 morgen til 19.00 Aften. Jeg hjælper en Bornholmer, der hedder Charles med at bygge et Stengærde ved El-værket, det er muligt at jeg skal arbejde sammen med ham hele tiden. Han er minor, borer og sprænger i Klippen. Vi får god Kost, i går Søndag fik vi Oksesteg, der er s piser i Kantinen. I Barakken hvor jeg bor er vi 10 Mand i et rum. Vi har en ung Grønlanderinde der hedder Tata til at gøre rent og rede senge. Hun vasker og reparerer også vores tøj, så du behøver ikke være bange for mit befindende. Vi bor lige ved Biografen. Jeg har ikke været til film, men lørdag aften var vi oppe at se på Dansemik, det er også i Bio. De fleste af de unge mænd var fulde som svin, så det blev jeg hurtigt ked af og gik i Seng 10.30.

Grønlanderne var rigtig i Stadsen i går, det er nogle pragtfulde dragter de har. Jeg er lige kommen hjem fra besøg hos en grønlander der hedder Thomas Jørgensen. Vi fik kaffe, de bor akkurat som os danske. Der har været begravelse her i dag, det var en ung grønlander der var død efter at have spist rå Bjørnekød.

Grønlanderne spiser kun Sælkød, det har de hængende på Stativer udenfor husene. Det kan ikke rådne, der er ingen forrådnelsesbakterier på Grønland, og så spiser de rå havregryn og drikker Vand til. De spiser kun en gang om Dagen. Ja, jeg kunne jo blive ved med at fortælle, men der skal jo også være noget at fortælle når jeg kommer hjem.

Vejret er fint. Det er lyst hele døgnet, om dagen er der mange der går med bar Overkrøp, der er ingen Vind, luften er ren og himlen er blå.

Hvis du K.M.⁹ Vil sende mig noget Snus, ville jeg være glad. Hvis du får bud til Grindsted, kan du få

Førh Snus m. Pebermynte, men det er ingen betingelse. 20 Æsker. Pak det godt ind i Bølgepap. Nå, bils nu dem alle sammen. Jeg får ikke skrevet til andre end jer.

Hav det nu godt både dig og Børnene og lad mig så høre fra jer snart. Der afgår kun Post herfra 3-4 gange mere i Sommer.

Kærlig hilsen

Far

– 0 –

9 Hans' kone, Karen Margrethe

Angmagssalik 20/7 1958

Søndag kl 19

Kære Alle

Jeg fik lige at vide at der er post i morgen. Så må jeg jo benytte lejligheden til at skrive en lille epistel til jer.

Tak for Breve som jeg modtog i Fredags. Der er jo ikke noget særligt nyt i det, det var godt du fik sagt til Egons med Vandel. Jeg har det godt, i dag har vi været på tur i fjeldene og besteget et hjerg, der er 810 m højt. Der er en sø og et vandfald 500 m oppe, det er meget smukt. Jeg tog nogle Billeder. Jeg har taget 3 Film nu, jeg sender dem til fremkaldelse i morgen, så skal jeg nok sende dem hjem.

Jeg har lige spist, vi lever som til gilde hver dag, der bliver vist ingen overskud fra Kostforplejningen. I dag fik vi Høns i Kurry og Rødgrød, i går fik vi Grønkalssuppe m. flæsk og Pandekager. Vi har kun fået Fisk en gang siden jeg er kommet, det var køgt Laks.

Jeg er flyttet ned i en anden Barak, hvor der er enkeltmandsværelser. Der hvor jeg boede før var vi 16 mand i et lille rum. Vi sov i dobbelte køjer, det var et rædsomt roderi.

I aften var jeg på Arbejde på havnen. Vi lastede et Skib der hedder "Opo" af Oslo. Den skulle ud til Udsteder med byggematerialer. Vi arbejdede til Kl 1 Nat, men man kan jo nok se, for det er lyst hele Døgnet. Det kniber mig lidt at sove, det vil ikke blive aften, man opdager pludselig at klokken

Nå men jeg skal vel fortælle lidt om hvad jeg går og bedriver til daglig. Jeg arbejder på Elværket, lægger Betongulve i Kælderens. Jeg har en dansker og en Grønlander til at hjælpe mig, jeg er sådan halvvejs formand. Ham Charles jeg skrev om sidst arbejder jeg ikke sammen med mere, det var ellers meningen vi skulle være blevet sammen, men så opdagede de jo efterhånden at jeg kunne mere end bruge en Skovl, og så var det slut.

Jeg håber du har fået de 800,00 til den 1ste lille Mor, hvordan klarede du den i Juli?

Ja inden dette brev når frem har du Kirsten vel begyndt på Realskolen. Lad mig nu se du er rigtig flink. Jeg viste vores Kivjak de Billeder jeg har med hjemmefra forleden dag, og da hun så Peter sagde hun: Ham der meget fin, og så kyssede hun ham. Så nu kan du prale af at du er blevet kysset af en grønlanderpige Peter!

Søster, du er jo nok stadigvæk flink til at hjælpe Mor, og Anna hvordan har du det? Du er vel god ved de små. Jeg længes efter at se jer igen allesammen.

Jeg sender her nogle få Billeder. Nr. 1 er Flyveren vi var med herop, med Reykjavik i Baggrunden. (side 268) Nr. 2 er elværket her. Det er mig der står på Billedet. Nr. 3 er Prinsesse Margrethes Børnehjem og nr. 4 er et parti fra Kolonien med stedets højeste Bjerg i baggrunden. Huset midt for er Brandstation og Mekanikerværksted.

I aften var der dansemik i Kantinen. Jeg var lige en tur deroppe, men alle var så pesfulde at jeg hurtigt blev ked af at se på det. I den Barak, hvor jeg bor er der ingen der drikker, så vi har det svært roligt. Jeg savner mine bøger sådan en søndag. Vi har nogle gamle Aviser og Ugeblade. Dem har vi læst 70 gange, men nu fik jeg at vide i aften at der var et bibliotek her. Så nu må jeg se at få fat i en bog der.

Nå nu har jeg været oppe at få min Morgenmad, så jeg må se at blive færdig. Brevet skal afleveres Kl. 10. De kærligste Hilsener til jer alle

Far

håber så snart at høre fra jer

Det er lidt tåget i dag, men dejligt vejr. Der er ikke kommet en dråbe vand siden jeg er kommen. Høj himmel og stille vejr hver dag. Derhjemme er det jo regn hver dag. Det er ikke godt for høsten. Hvordan mon han ser ud. Slut.

— 0 —

10 Kap Dan - udstedet ved Kulusuk (amerikansk base)

Hans Jessen's breve fra Østgrønland fortsætter i næste nummer af slædesporet

Billede Nr. 2

Billede Nr. 3

Billede Nr. 4

KNUD RASMUSSEN SELSKABET

Bestyrelse:

FORMAND

CLAUS ØRESKOV

39461114 • info@infonor.dk

NÆSTFORMAND

BIRTE HAAGEN

45852035 • tinok.birte@email.dk

KASSERER

NANCY PEDERSEN

40307409 • nancypedersen@live.dk

BESTYRELSESMEDLEM

JAKOB KYED MOTZFELDT

53535025

BESTYRELSESMEDLEM

ERIK FLEICHER ("BARN")

40797921 BARN.FLEICHER@GMAIL.COM

SUPPLEANTER

JYTTE BLOCH-KELSEN

45819695 • jytte-bloch-kelsen@privat.dk

NAJA MIKKELSEN

NM@GEUS.DK

KNUD MICHELSEN

39627781 • knud@michelsen.mail.dk

Redaktionen af »Slædesporet«

– udgøres af bestyrelsen med

Claus Oreskov

som ansvarshavende redaktør.

Alle henvendelser vedr. udgivelsen

bedes rettet til redaktøren

info@infonor.dk

ISSN 1603-9246

WWW.KRH.DK

Kunst i læ af polarcirklen

Naja Abelsen

Lystemaer i tegning, digital kunst/fotografi. Uranprotest, grønlandsk mytologi, dyr, studier, papirklip, en årelang fascination af indisk kultur. Et varieret, skabende flow over en årrække. Et nyt, elsket tema med meditation over den menneskelige natur, vores indre konstruktion og biologiske oprindelse, herfra er værkerne hentet. En continuation, hvor idéerne udtrykkes i forskellige medier og teknikker, og med fine følelsesudtryk. Levende og sjælfulde. Meditationsserien er vel også udfra tiltrækningen til indisk kultur? I al fald er der en yogimediterende på hvert værk, som tillige med plantede, og indre menneskelige dele fra mikroskopier danner et samlet hele.

Indtil juni 2019 kan kunstneren ses på den fælles udstilling Grønland Nu, som er i Frederikshavn, og kommer til Kolding, Korsør, Albertslund og Hillerød.

Man kan besøge Naja Abelsen i hendes atelier i Ærøskøbing, hvor det hele bliver til, med overvældende meget at se og opleve, en intens hule af kreativitet!
www.najaabelsen.dk

